BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

--------✍📖✍--------

LÊ THỊ OANH

XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG CHUYÊN THEO TIẾP CẬN VĂN HÓA TỔ CHỨC

Chuyên ngành **: Lí luận và Lịch sử Giáo dục**
Mã số **: 62.14.01.02**

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

HÀ NỘI - 2018

Công trình được hoàn thành tại

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1. PGS.TS. Nguyễn Thị Yến Phương

2. PGS.TS. Nguyễn Tiến Hùng

Phản biện 1: PGS.TS. Đặng Quốc Bảo, Học viện Quản lý giáo dục

Phản biện 2: PGS.TS. Trịnh Văn Minh, Trường Đại học giáo dục

Phản biện 3: PGS.TS. Nguyễn Đức Sơn, Trường ĐHSP Hà Nội

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Trường

họp tại Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Vào hồi .....giờ …… ngày……tháng……. năm 2018

Có thể tìm hiểu luận án tại thư viện:

1. Thư viện Quốc gia

2. Thư viện Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Xây dựng môi trường giáo dục được coi như một mẫu thức cơ bản, tạo ra một môi trường quản lý ổn định, giúp cho nhà trường thích nghi với môi trường bên ngoài, tạo ra sự hoà hợp môi trường bên trong. Xây dựng môi trường giáo dục là một yêu cầu tất yếu, một trong những biện pháp quan trọng, hiệu quả để thực hiện nhiệm vụ chính trị trọng tâm của ngành. Vì vậy vấn đề xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, trong sáng phải được coi là có tính sống còn, tính cấp bách và thiết thực đối với mỗi nhà trường. Đổi mới giáo dục căn bản và toàn diện đòi hỏi chất lượng giáo dục và đào tạo cao ở mỗi nhà trường trong đó hệ thống nhà trường phổ thông chuyên được nhìn nhận như những hình mẫu lý tưởng để thực hiện nhiệm vụ trọng tâm này. Tuy nhiên trong thực tế hệ thống nhà trường THPT chuyên hiện nay phát triển còn thiên lệch, chưa thật cân đối giữa các mặt giáo dục. Vì vậy xây dựng môi trường giáo dục tích cực là một biện pháp quan trọng để giải quyết các hạn chế nói trên.

Vai trò của trường THPT chuyên được xác định là phải đào tạo được đội ngũ học sinh giỏi trở thành nhân tài, xây dựng nguồn nhân lực trọng yếu cho đất nước, đưa chất lượng giáo dục phổ thông Việt Nam đạt chuẩn khu vực và quốc tế. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, để đáp ứng được nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, trường THPT chuyên phải đáp ứng cả về môi trường vật chất và môi trường tinh thần. Điều này đồng nghĩa với việc nhà trường THPT chuyên bên cạnh vệc giáo dục tri thức chuyên sâu phải xây dựng một môi trường giáo dục tích cực, chuyên nghiệp, hiện đại để các em học sinh giỏi được tự do sáng tạo và có đủ điều kiện phát triển tiềm nnăng, thể hiện sự sáng tạo của mình. Xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức được xác định là một hướng tiếp cận hiện đại và phù hợp đối với các trường THPT chuyên hiện nay trong thời đại tri thức và hội nhập quốc tế. Vì lý do đó tác giả lựa chọn đề tài nghiên cứu: ***Xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức*** làm Luận án Tiến sĩ của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và khảo sát thực trạng, đề xuất các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1 Khách thể nghiên cứu: Môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên

3.2 Đối tượng nghiên cứu: Xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu

4.1 Về đối tượng nghiên cứu

Hệ thống các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức mang tính đặc trưng và phù hợp với mục tiêu và chiến lược phát triển của nhà trường THPT chuyên trong bối cảnh hiện nay.

4.2 Về địa bàn nghiên cứu

Các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội: Trường THPT chuyên Hà Nội – Amsterdam, Trường THPT chuyên Nguyễn Huệ, Trường THPT chuyên Sơn Tây, Khối chuyên trường THPT Chu Văn An, Đại học Khoa học, Tự nhiên, Trường THPT chuyên Đại học Sư phạm.

4.3 Về khách thể khảo sát và thử nghiệm tác động

- *Khách thể khảo sát*: Cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, học sinh... các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường.

- *Khách thể thử nghiệm*: Các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức được đề xuất trên cơ sở khoa học về lý luận và thực trạng điều tra.

5. Giả thuyết khoa học

Môi trường giáo dục ảnh hưởng rất lớn tới hình ảnh, uy tín, chất lượng giáo dục và hiệu quả hoạt động của nhà trường, là sức mạnh cho sự phát triển ổn định và bền vững của nhà trường nói chung và nhà trường TPHT chuyên nói riêng. Tuy nhiên công tác xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên được nghiên cứu vẫn còn một số điểm hạn chế nhất định nên chưa đáp ứng tốt được yêu cầu hội nhập quốc tế hiện nay. Nếu có những biện pháp xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức phù hợp thì sẽ khắc phục được những tồn tại và nâng cao hơn nữa chất lượng giáo dục trong mỗi nhà trường THPT chuyên.

6. Nhiệm vụ nghiên cứu

6.1. Xây dựng cơ sở lý luận và thực tiễn về xây dựng môi trường giáo dục ở các THPT theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

6.2. Khảo sát thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

6.3. Đề xuất các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

6.4. Khảo nghiệm và thực nghiệm các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp luận: Tiếp cận hệ thống; Tiếp cận văn hóa tổ chức; Tiếp cận vai trò – chức năng; Tiếp cận hoạt động.

7.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể:

Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận;

Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

Nhóm phương pháp xử lí số liệu

8. Những luận điểm bảo vệ

(i) Xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên luôn đòi hỏi những yêu cầu, tiêu chuẩn cao hơn, khắt khe hơn nhằm mục tiêu phát triển nhân tài, xây dựng nguồn nhân lực trọng yếu cho đất nước, đặc biệt đây là tiền đề quan trọng để nâng cao tính hiện đại, chuyên nghiệp và chất lượng của giáo dục THPT chuyên trong bối cảnh hiện nay.

(ii) Xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức cần phải đảm bảo thực hiện đồng bộ ở tất cả các nội dung như: xây dựng môi trường tự nhiên, môi trường cơ sở vật chất; xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức trong nhà trường; xây dựng văn hóa quản lí; xây dựng văn hóa ứng xử, mối quan hệ giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường.

(iii) Nếu thực hiện được các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức sẽ tạo được động lực tích cực cho CBQL, GV, HS trong việc nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục, bồi dưỡng nhân tài, từ đó nâng cao vị thế của giáo dục Việt Nam trong khu vực và quốc tế.

9. Những đóng góp của luận án

- Góp phần phát triển lý luận về xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

- Đánh giá khách quan thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

- Chứng minh tính đúng đắn và khả thi của các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở các THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

10. Kết cấu của luận án

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận và khuyến nghị, Danh mục tài liệu tham khảo và Phụ lục, nội dung của luận án gồm 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Chương 2: Thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Chương 3: Biện pháp xây dựng môi trường giáo dục ở THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

Chương 1:
CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG THPT CHUYÊN THEO TIẾP CẬN VĂN HÓA TỔ CHỨC

1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

1.1.1. Nghiên cứu về xây dựng môi trường giáo dục

1.1.2. Nghiên cứu về văn hóa tổ chức

1.1.3. Nghiên cứu về xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT theo tiếp cận văn hóa tổ chức

1.1.4. Đánh giá chung

1.1.4.1. Những vấn đề đã được nghiên cứu

1.1.4.2. Những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu

1.1.4.3. Vấn đề luận án lựa chọn nghiên cứu

1.2. Một số khái niệm cơ bản

1.2.1. Xây dựng

1. Làm nên, gây dựng nên

2. Tạo ra cái có giá trị tinh thần, có nội dung nào đó, có ý nghĩa trừu tượng

3. (Thái độ, ý kiến) có tinh thần đóng góp, làm tốt hơn

1.2.2. Môi trường giáo dục

Môi trường giáo dục rất đa dạng, có thể phân chia một cách tương đối thành môi trường xã hội (gồm môi trường gia đình, môi trường nhà trường...) và môi trường tự nhiên. Đối với lứa tuổi nhỏ, môi trường gia đình và môi trường nhà trường có tác động trực tiếp trong quá trình hình thành nhân cách. Các môi trường này tồn tại trong mối quan hệ biện chứng với nhau, do đó cần được tổ chức theo một cơ chế chặt chẽ, hợp lí nhằm tạo ra sức mạnh tổng hợp tác động đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách thế hệ trẻ.

Dù tiếp cận môi trường giáo dục dưới góc độ, phương diện nào thì môi trường giáo dục cũng có liên quan mật thiết đến yếu tố văn hóa. Bởi lẽ, giáo dục là con đường đặc trưng cơ bản để loài người tồn tại và phát triển; văn hoá là gieo trồng, lĩnh hội và sáng tạo các giá trị trong quá trình con người, cộng đồng, dân tộc, loài người sinh sống và hoạt động.

1.2.3. Văn hóa tổ chức

Văn hóa tổ chức là hệ thống niềm tin, giá trị, chuẩn mực, thói quen và truyền thống hình thành trong quá trình phát triển của tổ chức, được các thành viên trong tổ chức thừa nhận, làm theo và được thể hiện trong các hình thái vật chất và tinh thần, từ đó tạo nên bản sắc riêng cho mỗi tổ chức.

1.2.4. Trường THPT chuyên

Trường chuyên được thành lập ở cấp trung học phổ thông dành cho những học sinh đạt kết quả xuất sắc trong học tập nhằm phát triển năng khiếu của các em trong một số môn học trên cơ sở bảo đảm hệ thống giáo dục phổ thông toàn diện.

1.2.5. Xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên

Xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên là việc tạo dựng hệ thống niềm tin, giá trị, chuẩn mực, thói quen và truyền thống… được các thành viên trong nhà trường thừa nhận, làm theo và được thể hiện

trong các hình thái vật chất và tinh thần, từ đó tạo nên bản sắc riêng cho mỗi nhà trường THPT chuyên tạo nên sự phát triển của nhà trường.

1.3. Môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên

1.3.1. Trường THPT trong hệ thống giáo dục quốc dân

1.3.2. Cấu trúc của môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên

a. Những yếu tố thuộc về môi trường vật chất: gồm:

- Môi trường tự nhiên
- Môi trường cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ dạy học, giáo dục trong nhà trường

b. Những yếu tố thuộc về môi trường tinh thần:

- Hệ thống các giá trị của giáo dục và hoạt động giáo dục
- Hệ thống các mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ
- Giáo dục gia đình
- Giáo dục xã hội

1.4. Xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

1.4.1. Một số tiếp cận về xây dựng môi trường giáo dục nhà trường THPT

- Tiếp cận hệ thống
- Tiếp cận sư phạm tương tác
- Tiếp cận văn hóa tổ chức

1.4.2. Xây dựng môi trường giáo dục trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

1.4.2.1. Các kiểu văn hóa tổ chức trong nhà trường THPT

1.4.2.2. Mối quan hệ giữa văn hóa tổ chức với bầu không khí nhà trường

1.4.2.3. Các biểu hiện của văn hóa tổ chức trong nhà trường THPT

1.4.3. Ý nghĩa của xây dựng môi trường giáo dục trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

- Văn hóa là một thứ tài sản lớn nhất của bất kỳ một tổ chức nào
- Văn hóa tổ chức tạo động lực làm việc:
- Văn hóa tổ chức hỗ trợ điều phối và kiểm soát; hạn chế tiêu cực và xung đột
- Văn hóa nâng cao chất lượng các hoạt động của nhà trường:

1.4.4. Nội dung xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

1.4.4.1. Xây dựng môi trường vật chất trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

- Xây dựng môi trường tự nhiên
- Xây dựng môi trường cơ sở vật chất

1.4.4.2. Xây dựng môi trường tinh thần trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

a. Xây dựng chuẩn mực giá trị đạo đức, mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ tại trường THPT chuyên

* Xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức trong nhà trường
* Xây dựng mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ

b. Xây dựng văn hóa quản lý nhà trường: Văn hóa quản lí của hiệu trưởng, văn hóa giảng dạy, văn hóa học tập

c. Xây dựng mối quan hệ với gia đình và xã hội

1.4.5. Các con đường xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

- Thông qua thực hiện hoạt động dạy học
- Thông qua tổ chức các hoạt động giáo dục
- Thông qua xây dựng môi trường sư phạm
- Thông qua xây dựng mối quan hệ với gia đình và xã hội

1.5. Các yếu tố ảnh hưởng tới xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

1.5.1. Các yếu tố khách quan

1.5.2. Các yếu tố chủ quan

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên cần chú trọng đến các nội dung chính: Xây dựng môi trường vật chất và xây dựng môi trường tinh thần. Đồng thời các chủ thể quản lí giáo dục cũng cần quan tâm tới hệ thống các con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên bao gồm: thông qua thực hiện các hoạt động dạy học, tổ chức các hoạt động giáo dục, xây dựng môi trường sư phạm và xây dựng mối quan hệ với gia đình, xã hội.

Chương 2:
THỰC TRẠNG XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC Ở CÁC TRƯỜNG THPT CHUYÊN THEO TIẾP CẬN VĂN HÓA TỔ CHỨC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

2.1. Khái quát chung về nhà trường THPT chuyên trên địa bàn nghiên cứu

2.2. Khái quát về quá trình tổ chức khảo sát thực trạng

2.3. Thực trạng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội

2.3.1. Thực trạng biểu hiện các yếu tố của môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên

Có rất nhiều yếu tố trong môi trường giáo dục văn hóa tổ chức được đánh giá biểu hiện rất thấp qua số liệu khảo sát như: Gia đình học sinh luôn ủng hộ tích cực các sự lựa chọn của con cái với điểm trung bình chung là 2,05. Chính quyền địa phương luôn ủng hộ tích cực cho các hoạt động giáo dục của nhà trường với điểm trung bình chung là 2.21. Nội dung dạy học phong phú và đảm bảo mục tiêu dạy học với điểm trung bình chung là 2.30. Các yếu tố này có những yếu tố thuộc về yếu tố tinh thần, có những yếu tố thuộc về yếu tố vật chất. Nhìn chung mức độ biểu hiện của các yếu tố khác cũng không đạt kết quả cao. Mức trung bình đánh giá chỉ đạt từ trung bình đến khá.

2.3.2. Đánh giá kết quả biểu hiện các yếu tố của môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên

2.3.2.1. Mức độ hài lòng của CBQL và GV về môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên

Qua bảng số liệu ta thấy, hầu hết các khách thể khảo sát là CBQL và GV đánh giá về mức độ hài lòng của môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên chưa cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 2.64. Trong đó, GV cảm thấy được làm việc trong một môi trường an toàn và cố gắng cải thiện thành tích giảng dạy và học tập của trường là 2 yếu tố được đánh giá ở mức độ hài lòng cao nhất, với giá trị trung bình lần lượt là 2.82 và 2.78, xếp thứ bậc 1/9 và 2/9.

2.3.2.2. Mức độ hài lòng của học sinh về môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên

Hầu hết các khách thể khảo sát là học sinh đánh giá về mức độ hài lòng về môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên chưa cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 2.71. Trong đó, học sinh cảm thấy được học tập trong một môi trường an toàn và nỗ lực đạt thành tích học tập tốt nhất khi học tập tại trường là 2 yếu tố được đánh giá ở mức độ hài lòng cao nhất, với giá trị trung bình lần lượt là 2.91 và 2.78, xếp thứ bậc 1/9 và 2/9.

2.3.2.3. Mức độ hài lòng của cha mẹ học sinh về môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên

Kết quả thống kê cho thấy rằng sự quan tâm của phụ huynh đối với chất lượng học tập của con cái là rất lớn khi các phụ huynh rất mong muốn được đưa con em mình được học tập tại các trường chuyên, vì họ hài lòng về môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên hiện nay với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 3.13. Trong đó, phụ huynh học sinh cảm thấy hài lòng nhất đối với môi trường giáo dục của nhà trường là có bạn bè cùng lứa tổi là những học sinh ngoan và học tập tốt; chất lượng đầu vào của học sinh cao với giá trị trung bình lần lượt là 3.31 và 3.28, xếp thứ bậc 1/17 và 2/17.

2.4. Thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức trên địa bàn thành phố Hà Nội

2.4.1. Thực trạng nhận thức về xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Qua bảng số liệu cho thấy cho thấy có tới 370 CBQL, GV và HS cho rằng xây dựng môi trường giáo dục là rất quan trọng (chiếm 89.7%). Ở mức độ quan trọng có 20 ý kiến đồng ý chiếm 5,12%. Chứng tỏ đa phần các thành viên trong nhà trường đều nhận thức được rằng xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức là một việc làm cần thiết. Tuy nhiên vẫn có một số lượng nhỏ CBQL, GV và HS cho rằng xây dựng môi trường giáo dục là vấn đề không quan trọng 30 ý kiến chiếm 5.12%.

2.4.2. Thực trạng đánh giá vai trò của các lực lượng giáo dục đối với công tác xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Ở nội dung "*xây dựng môi trường giáo dục phải có sự phối kết hợp giữa tất cả các thành viên tham gia công tác giáo dục: CBQL, giáo viên, cha mẹ học sinh, học*

sinh và cộng đồng" chiếm tỉ lệ cao nhất với 76.5% tuy nhiên các nội dung khác như "*Xây dựng môi trường giáo dục là trách nhiệm của các GV, NV*" hay "*Xây dựng môi trường giáo dục là trách nhiệm của các ban ngành, đoàn thể: Đảng Bộ, Công đoàn; Đoàn Thanh niên, Ban đại điện cha mẹ học sinh..."* cũng có sự đánh giá với tỉ lệ tương đương lần lượt là 74.2 và 71.3. Có nghĩa là sự đánh giá này cũng đều cho rằng xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường đôi khi nó là sự phối kết hợp giữa tất cả các lực lượng giáo dục nhưng đôi khi nó chỉ là trách nhiệm của giáo viên, nhân viên hay trách nhiệm của các ban ngành đoàn thể trong nhà trường.

2.4.3. Thực trạng các biểu hiện văn hóa tổ chức trong hoạt động xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Các hành vi văn hóa được đánh giá theo hai hướng. Đó là với những hành vi thuộc về hành vi tích cực được họ đánh giá có số ý kiến lựa chọn cao hơn, còn những hành vi thuộc về hành vi văn hóa không tích cực số ý kiến đánh giá thấp hơn.

2.4.4. Thực trạng nội dung xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

2.4.4.1.Thực trạng xây dựng môi trường vật chất tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Qua bảng số liệu ta thấy, hầu hết các khách thể khảo sát đều đánh giá mức độ quan trọng của nội dung xây dựng môi trường vật chất theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên khá cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 3.24. Các nội dung được đánh giá ở mức độ quan trọng cao như: Các phương tiện phục vụ học tập đầy đủ và hoạt động tốt (3.37, xếp thứ bậc 1/10), Các tài liệu học tập được cung cấp theo yêu cầu (3.33, xếp thứ bậc 2/10). Một số nội dung khác cũng được quan tâm như: Không gian lớp học đa dạng và phong phú; Trang thiết bị tối thiểu cho các hoạt động thể dục, thể thao và văn hoá văn nghệ: hệ thống âm thanh, ánh sáng, phông màn, bàn ghế, các dụng cụ TDTT và các nhạc cụ phù hợp.

Mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng môi trường vật chất theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên được các khách thể đánh giá chưa cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 2.20. Trong đó, mức độ đáp ứng của từng nội dung là không giống nhau. Trong đó, điều kiện tự nhiên thuận lợi cho các hoạt động dạy học và giáo dục

đáp ứng yêu cầu của CBQL, GV, học sinh và cha mẹ học sinh (với giá trị trung bình 2.54, xếp thứ bậc 1/10).

2.4.4.2. Thực trạng nội dung xây dựng môi trường tinh thần ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

a) Thực trạng xây dựng chuẩn mực giá trị đạo đức, mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ tại các trường THPT chuyên

(i) Thực trạng xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức trong nhà trường THPT chuyên

Qua bảng số liệu ta thấy, hầu hết các khách thể khảo sát đều đánh giá mức độ quan trọng của nội dung xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức ở trường THPT chuyên khá cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 3.23. Mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức ở trường THPT chuyên được các khách thể đánh giá chưa cao, với mức độ trung bình $\overline{x}$ = 2.29. Trong đó, *Truyền thống* của nhà trường được kế thừa và phát triển là nội dung được đánh giá cao nhất (với giá trị trung bình 2.54, xếp thứ bậc 1/14). Cùng với đó là *Sứ mạng*: định hướng phát triển và mục tiêu rõ ràng (2.45, xếp thứ bậc 2/14) cũng được đánh giá cao. *Đồng nghiệp*: hỗ trợ nhau trong công việc và mong muốn trở thành thành viên có giá trị trong nhà trường; *Hợp tác:* mọi người cùng làm việc và chia sẻ thông tin trong giảng dạy và giáo dục; *Nhất quán và đồng thuận* giữa các CBQL và GV, NV; *Nhân văn :* yêu thương, tôn trọng, giúp đỡ lẫn nhau… là những tiêu chí được đánh giá đáp ứng tốt hơn.

(ii) Thực trạng mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ tại các trường THPT chuyên

Số liệu thống kê cho thấy, thực trạng xây dựng mối quan hệ và văn hóa ứng xử trong các mối quan hệ tại các trường THPT chuyên đã được nhận thức với mức độ quan trọng khá cao (3.33). Trong đó, các nội dung có mức độ quan trọng cao như: Giáo viên và học sinh giao tiếp hiệu quả với nhau (3.43, xếp thứ bậc 1/6). Mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng văn hóa ứng xử, mối quan hệ trong nhà trường THPT chuyên là chưa cao, với giá trị trung bình là 2.26. Các tiêu chí được đánh giá đáp ứng tốt như: Nhà trường luôn là một tập thể đoàn kết (với giá trị trung bình 2.52, xếp thứ bậc 1/6) ; Giáo viên và học sinh giao tiếp hiệu quả với nhau (2.33, xếp thứ bậc 2/6).

b) Thực trạng xây dựng văn hóa quản lý nhà trường

Bảng 2.22: Tương quan giữa mức độ quan trọng và mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng văn hóa quản lí ở trường THPT chuyên

STT	Nội dung	Mức độ quan trọng			Mức độ đáp ứng		
		Σ	$\overline{X}$	Thứ bậc	Σ	$\overline{X}$	Thứ bậc
I	Xây dựng văn hóa quản lý nhà trường thông qua năng lực quản lý của hiệu trưởng	618	3.25	3	428	2.25	3
II	Quản lý văn hóa giảng dạy	625	3.29	2	435	2.29	1
III	Quản lý văn hóa học tập	638	3.36	1	431	2.27	2
	Giá trị trung bình		**3.30**			**2.27**	

Qua bảng số liệu ta thấy, hầu hết các khách thể khảo sát đều đánh giá mức độ quan trọng của nội dung xây dựng văn hóa quản lí tại các trường THPT chuyên khá cao, với mức độ khá cao $\overline{X}$ = 3.30. Trong đó, các nội dung có mức độ quan trọng cao như: Người học được trang bị đầy đủ các kỹ năng mềm và khả năng tham gia làm việc nhóm (3.40, xếp thứ bậc 1/12); Người học phải được khuyến khích, định hướng để xây dựng được mục tiêu học tập của mình ngay từ khi bắt đầu quá trình học tập (3.38, xếp thứ bậc 2/12); Học sinh luôn được tuyên dương, khuyến khích và kỷ luật, uốn nắn khi có hành động không đúng (3.35, xếp thứ bậc 3/12).

Mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng văn hóa quản lí ở trường THPT chuyên được các khách thể đánh giá chưa cao, với mức độ trung bình $\overline{X}$ = 2.27. Trong đó, học sinh luôn được đánh giá thông qua các tiêu chí của nhà trường đã được xây dựng được đánh giá cao nhất (với giá trị trung bình 2.54, xếp thứ bậc 1/12) ; Học sinh luôn được tuyên dương, khuyến khích và kỷ luật, uốn nắn khi có hành động không đúng (2.36, xếp thứ bậc 2/12).

Để khẳng định sự phù hợp giữa hai luồng ý kiến đánh giá về mức độ quan trọng và mức độ đáp ứng, đề tài tiếp tục sử dụng hệ số tương quan thứ bậc Spiec-man để tính toán, với kết quả r = 0,875 cho phép kết luận: tương quan thuận và chặt chẽ.

c) Thực trạng xây dựng mối quan hệ với gia đình và xã hội

Số liệu thống kê cho thấy, mức độ đáp ứng của nội dung xây dựng *xây dựng mối quan hệ với gia đình, xã hội* tại các trường THPT chuyên được các khách thể đánh giá khá cao, với mức độ trung bình làn lượt là $\overline{X}$ = 3.17 và $\overline{X}$ = 2.26. Trong đó, mức độ của từng nội dung là không giống nhau.Một số tiêu chí chưa được đánh giá cao như: Cha mẹ học sinh luôn được chào đón ở nhà trường với thái độ tôn trọng, thân thiện và có ích, Cha mẹ học sinh và giáo viên có sự tương tác hai chiều. Cha mẹ học sinh và giáo viên chủ yếu liên lạc với nhau để trao đổi về kết quả học tập của học sinh, tuy nhiên mức độ gặp gỡ trực tiếp còn khá ít.

** Đánh giá chung về thực trạng các nội dung xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức*

Bảng 2.24 : Thực trạng các nội dung xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

STT	Nội dung	Mức độ quan trọng			Mức độ đáp ứng		
		Σ	$\overline{X}$	Thứ bậc	Σ	$\overline{X}$	Thứ bậc
1	Xây dựng môi trường vật chất	616	3.23	3	608	3.2	1
2	Xây dựng chuẩn mực giá trị đạo đức, văn hóa ứng xử, mối quan hệ trong nhà trường THPT chuyên	616	3.24	4	435	2.29	2
3	Xây dựng văn hóa quản lý nhà trường	627	3.30	2	431	2.27	4
4	Xây dựng mối quan hệ với gia đình và xã hội	629	3.31	1	433	2.28	3
	Giá trị trung bình		**3.27**			**2.51**	

Kết quả khảo sát cho thấy các khách thể khảo sát đánh giá về tầm quan trọng của các nội dung xây dựng môi trường giáo dục rất tích cực. Kết quả từ 3.23 đến 3.31 so với 4 mức độ thì ở mức độ rất quan trọng. Tuy nhiên với mức độ đáp ứng thì chỉ đạt ở mức trung bình khá (2.51). Trong đó, Xây dựng môi trường vật chất được đánh giá cao về cả mức độ quan trọng (3.23) và mức độ đáp ứng (3.20). Xây dựng môi trường giáo dục thông qua xây dựng các giá trị văn hóa tổ chức nhà trường THPT cũng đã bước đầu mang lại kết quả đáng khích lệ.

2.5. Thực trạng các con đường xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Bảng 2.27: Tương quan giữa mức độ thực hiện và mức độ kết quả thực hiện các con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận VHTC

STT	Nội dung	Mức độ thực hiện			Mức độ kết quả		
		Tổng	TB	Thứ bậc	Tổng	TB	Thứ bậc
1.	Thông qua thực hiện các hoạt động dạy học	462	2.43	1	624	3.28	1
2.	Thông qua tổ chức các hoạt động giáo dục	450	2.37	2	615	3.24	2
3.	Thông qua xây dựng môi trường sư phạm	437	2.30	3	592	3.12	4
4.	Thông qua xây dựng mối quan hệ với gia đình và xã hội	425	2.24	4	612	3.22	3
	Trung bình		**2.33**			**3.21**	

Kết quả khảo sát cho thấy, các con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các trường THPT chuyên được đánh giá ở mức độ thực hiện khá thường xuyên, với giá trị trung bình là 2.33. Trong đó, nội dung thông qua thực hiện các hoạt động dạy học được thực hiện một cách thường xuyên nhất (2.43 - xếp thứ bậc 1/4).

Kết quả thực hiện các con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các trường THPT chuyên được thực hiện ở mức khá tốt, với giá trị trung bình là 3.21. Trong đó, có kết quả thực hiện tốt nhất là nội dung thực hiện các hoạt động dạy học (3.28 – xếp thứ bậc 1/4); kết quả thực hiện thấp nhất trong các nội dung khảo sát là nội dung thông qua xây dựng môi trường sư phạm (3.12 – xếp thứ bậc 4/4).

2.6. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

Các yếu tố khách quan và chủ quan đều có ảnh hưởng đến xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức, với giá trị trung bình là 3.29. Trong đó, năng lực và phong cách của người lãnh đạo, quản lí; Kinh tế tri thức và nhu cầu phát triển tổ chức biết học hỏi là 2 yếu tố được đánh giá có mức độ ảnh hưởng lớn nhất. Văn hóa học đường của mỗi nhà trường và Điều kiện vật chất cho thực thi cũng có mức độ ảnh hưởng khá cao.

2.7. Đánh giá chung về thực trạng xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận văn hóa tổ chức

- Mặt mạnh và mặt yếu
- Thời cơ và thách thức

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Các khách thể khảo sát đã có những nhận thức quan trọng về vai trò của xây dựng môi trường giáo dục, nhưng chỉ dừng lại ở vai trò của các thành tố "cứng" của môi trường giáo dục mà còn chưa đánh giá cao vai trò của các yếu tố thuộc về giá trị văn hóa tinh thần, văn hóa quản lí... trong xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các nhà trường THPT chuyên. Tác giả đặc biệt đi sâu đánh giá thực trạng nội dung và con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các trường THPT chuyên. Kết quả khảo sát cho thấy, hầu hết các nội dung xây dựng môi trường giáo dục chưa đáp ứng yêu cầu của GV, học sinh, cha mẹ học sinh, cộng đồng và hội nhập quốc tế; các con đường xây dựng môi trường giáo dục bước đầu được thực hiện khá thường xuyên, tuy nhiên kết quả còn chưa đáp ứng được yêu cầu đối với giáo viên, học sinh và các lực lượng khác trước bối cảnh hội nhập quốc tế.

Chương 3:
BIỆN PHÁP XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG THPT CHUYÊN THEO TIẾP CẬN VĂN HÓA TỔ CHỨC

3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

3.2. Đề xuất các biện pháp

3.2.1. Biện pháp 1: Giáo dục nhận thức cho các lực lượng giáo dục về xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức

** Mục đích*

Tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc xây dựng môi trường giáo dục có ý nghĩa to lớn, là hoạt động nhằm tạo ra sự hiểu biết sâu sắc, toàn diện về môi trường giáo dục nói chung và môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các trường THPT chuyên nói riêng cho học sinh, giáo viên và cán bộ, nhân viên.

** Nội dung*

Thực hiện các hoạt động giáo dục về sự toàn diện trong vai trò và ý nghĩa của công tác xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường.

Thực hiện sự đánh giá quá trình thay đổi nhận thức của các lực lượng giáo dục qua từng hoạt động giáo dục nâng cao nhận thức.

Nâng cao nhận thức cho các lực lượng giáo dục bên ngoài nhà trường về xây dựng môi trường giáo dục.

** Cách thức thực hiện*

Một là: Tiến hành nghiên cứu và đánh giá nhận thức hiện tại của các lực lượng giáo dục trong nhà trường, từ đó phân công trách nhiệm thực hiện cho từng bộ phận, thành viên trong nhà trường.

Hai là: Nhà trường thực hiện các hoạt động giáo dục truyền thống, các hoạt động tập thể đặc trưng trong đó huy động sự pham gia tối đa của tập thể giáo viên và học sinh trong nhà trường.

Ba là: Tập trung tuyên truyền, lồng ghép các nội dung giáo dục nhận thức vào trong các hoạt động bồi dưỡng, sinh hoạt chuyên môn của giáo viên trong nhà trường.

Bốn là: Phối hợp với chính quyền địa phương và những ban ngành có liên quan và thông qua ban đại diện cha mẹ học sinh quán triệt các Nghị quyết, chính sách của Đảng và Nhà nước về xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường THPT.

Năm là: Tổ chức các cuộc thi, các cuộc giao lưu kiến thức giữa giáo viên – giáo viên, học sinh- học sinh nhằm đánh giá mức độ nhận thức, tinh thần trách nhiệm của các thành viên.

Sáu là: Tăng cường bồi dưỡng cho cha mẹ học sinh về ảnh hưởng tích cực của môi trường đến chất lượng giáo dục toàn diện của học sinh.

3.2.2. Biện pháp 2: Xác lập bộ tiêu chí đánh giá môi trường giáo dục THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức

** Mục đích*

Biện pháp này nhằm xác định các hoạt động trọng tâm và loại bỏ các hoạt động làm ảnh hưởng xấu hoặc bất chấp các yếu tố điều kiện thực tế của môi trường giáo dục. Đảm bảo cho các hoạt động trong môi trường giáo dục nhà trường phải được kiểm soát, được quản lý, do các cấp phê duyệt và có điều chỉnh.

* *Nội dung*: Xác lập hệ thống các tiêu chí đánh giá môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các nhà trường THPT chuyên

** Cách thực hiện:*

Thứ nhất: Dựa trên cơ sở lý luận của xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức và các chuẩn về nhà trường THPT nói chung và THPT chuyên nói riêng, nhà trường tiến hành xin ý kiến về xây dựng hệ thống các tiêu chí đánh giá môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

Thứ hai: Sau quá trình phác thảo hệ thống tiêu chuẩn, tiêu chí của bộ tiêu chí đánh giá thì tiến hành hoàn thiện thông qua việc khảo sát ý kiến của tập thể sư phạm về các tiêu chí xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường.

Thứ ba: Tiến hành thẩm định hoàn thiện bộ tiêu chí thông qua việc xử lý số liệu thống kê và phân tích các câu trả lời khảo sát. Những tiêu chí nhận được sự đánh giá đồng thuận cao nhất sẽ được giữ lại và sử dụng. Đối với những tiêu chí chưa phù hợp thì tiến hành xin ý và thay đổi.

Thứ tư: Thông qua thử nghiệm thực tế các tiêu chí để đánh giá mức độ xây dựng môi trường giáo dục trên cơ sở tiêu chí được xây dựng từ đó đánh giá được mức độ thực tiễn của tiêu chí về môi trường giáo dục để có cơ sở thay đổi.

Thứ năm: Tuyên truyền, phổ biến, giới thiệu bộ tiêu chí xây dựng môi trường giáo dục tới đội ngũ giáo viên, nhân viên, học sinh

3.2.3. Biện pháp 3: Thiết kế chương trình, nội dung xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức phù hợp với chiến lược phát triển nhà trường trong hội nhập quốc tế

** Mục đích:*

Thiết kế chương trình, nội dung xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức phù hợp với chiến lược phát triển nhà trường sẽ giúp nhà trường xây dựng được một văn hóa đặc trưng, đồng thời góp phần đưa chất lượng giáo dục của nhà trường đi lên.

** Nội dung:*

Thiết kế và thực hiện chương trình, nội dung xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức phù hợp với chiến lược phát triển nhà trường trong bối cảnh hội nhập quốc tế

** Cách thực hiện:*

Một là: Nghiên cứu các vấn đề lý luận về xây dựng môi trường giáo dục nói chung và xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức ở trường THPT chuyên nói riêng để có được kim chỉ nam hành động cho việc thiết kế chương trình, nội dung xây dựng môi trường giáo dục.

Hai là: Xác định hệ thống các tiêu chí trong nội dung, chương trình xây dựng môi trường giáo dục trường THPT chuyên phù hợp với mục tiêu chiến lược phát triển của nhà trường trong giai đoạn hiện nay.

Ba là: Tập hợp được sự đồng ý thống nhất của toàn thể thành viên đặc biệt là những thành viên chủ chốt để tham gia ý kiến về những nội dung xây dựng môi trường giáo dục.

Bốn là: Thống nhất và thực hiện những nội dung xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức theo đúng quy chuẩn.

3.2.4. Biện pháp 4: Triển khai xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức đáp ứng mục tiêu phát triển nhà trường

** Mục đích*: Góp phần tạo lập môi trường giáo dục hiện đại, có tính chuyên nghiệp cao; từ đó phát huy tối đa tinh thần, trách nhiệm của CBQL, giáo viên, học sinh trong quá trình thực hiện nhiệm vụ giáo dục của nhà trường THPT chuyên; nâng

cao tính chủ động, sáng tạo của mọi thành viên trong trường trong hoạt động quản lý, giảng dạy và học tập; xây dựng nhà trường có chất lượng giáo dục cao đáp ứng các mục tiêu phát triển và yêu cầu hội nhập quốc tế hiện nay.

** Nội dung:*

- Xây dựng môi trường vật chất
- Xây dựng môi trường tinh thần

** Cách thực hiện:*

Thứ nhất, xây dựng môi trường tự nhiên và môi trường cơ sở vật chất của trường THPT chuyên.

Thứ hai, xây dựng các chuẩn mực giá trị đạo đức của nhà trường thông qua xây dựng các giá trị văn hóa tổ chức THPT chuyên.

Thứ ba, xây dựng môi trường giáo dục thông qua xây dựng văn hóa quản lý của hiệu trưởng

Thứ tư, xây dựng văn hóa ứng xử, mối quan hệ trong nhà trường và mối quan hệ với gia đình, xã hội.

3.2.5. Biện pháp 5: Phát huy tích cực vai trò của các chủ thể giáo dục trong xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức

* *Mục đích*: nhằm phát huy vai trò tích cực của các chủ thể giáo dục trong việc xây dựng môi trường giáo dục; đồng thời huy động tối đa sự tham gia của các thành viên trong xây dựng môi trường giáo dục nhà trường THPT chuyên.

** Nội dung:*

- Phát huy vai trò tích cực của các chủ thể bên trong nhà trường: cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên và học sinh.
- Phát huy vai trò tích cực của các chủ thể bên ngoài nhà trường: cha mẹ học sinh, cộng đồng địa phương.

** Cách thực hiện:*

a. Phát huy vai trò của cán bộ quản lí

b. Phát huy vai trò của đội ngũ giáo viên, nhân viên và học sinh

c. Phát huy vai trò tích cực của cha mẹ học sinh:

d. Phát huy vai trò của cộng đồng xã hội:

3.2.6. Biện pháp 6: Hỗ trợ kiểm tra, đánh giá các hoạt động xây dựng môi trường giáo dục nhà trường theo tiếp cận văn hóa tổ chức

* *Mục đích*: nhằm phát hiện kịp thời những vấn đề chưa hợp lý của các hoạt động để có những điều chỉnh kịp thời sao cho hạn chế tối đa những hậu quả không tốt; giúp xác lập một hệ thống thông tin ngược từ các thành viên đến nhà quản lý; phát huy được khả năng tự kiểm tra, đánh giá của các thành viên trong nhà trường.

* *Nội dung:*

Kiểm tra, đánh giá phải được thực hiện trong cả một quá trình từ khi hoạt động được tiến hành; kiểm tra, đánh giá phải phù hợp với từng nội dung.

* *Cách thức thực hiện:*

Một là: Công tác kiểm tra đánh giá được thực hiện dựa trên kế hoạch thực hiện xây dựng môi trường giáo dục của nhà trường theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

Hai là: Xây dựng hệ thống các tiêu chí đánh giá thực hiện xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức, có đánh trọng số phù hợp với hoạt động dạy học và giáo dục của giáo viên và học sinh.

Ba là: Huy động các lực lượng hợp tác cho quá trình kiểm tra, đánh giá đạt được kết quả tối ưu nhất.

Bốn là: Sau khi kết thúc một quá trình kiểm tra, đánh giá cần phải tiến hành báo cáo, rút kinh nghiệm.

Năm là: Các thành viên trong nhà trường được bồi dưỡng về chuyên môn và nghiệp vụ kiểm tra đánh giá liên quan đến hoạt động xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

3.2.7. Biện pháp 7: Tăng cường các nguồn lực cho các hoạt động xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức

* *Mục đích*: giúp cho nhà trường có sự huy động tổng hợp từ mọi phía để hỗ trợ phát triển từ yếu tố con người, các mối quan hệ, cơ sở vật chất kỹ thuật, tài chính, công nghệ thông tin và khai thác từ mọi lực lượng như nhà trường, địa phương, gia đình và cộng đồng xã hội.

* *Nội dung*

Đối với nhà trường THPT chuyên hiện nay nguồn lực được hiểu rộng sẽ bao gồm vật lực, tài lực, tin lực và nhân lực trong nhà trường. Tăng cường và huy động các nguồn lực từ địa phương, gia đình và cộng đồng xã hội.

** Cách thức thực hiện*

Thứ nhất: Nhà trường cần phải lập kế hoạch, xây dựng văn bản đề xuất các công việc của nhà trường để phát huy tối đa sự ủng hộ từ phía các lực lượng trong nhà trường và xã hội nhằm tăng cường các nguồn lực về con người, cơ sở vật chất, tài chính và công nghệ thông tin.

Thứ hai: Tổ chức các hoạt động xây dựng các nguồn lực và quản lý các nguồn lực trong quá trình xây dựng môi trường giáo dục tại nhà trường.

Thứ ba: Xây dựng ban liên lạc với các lực lượng liên đới trong xây dựng môi trường giáo dục.

Thứ tư: Chỉ đạo giám sát các hoạt động nhằm thực hiện quá trình huy động các nguồn lực đòi hỏi Ban Giám hiệu nhà trường và các cấp Ban ngành cùng nhau hỗ trợ, điều chỉnh uốn nắn và tuyên dương kịp thời trong quá trình thực hiện.

Thứ năm: Kiểm tra, đánh giá kết quả thông qua báo cáo tháng, quý và năm.

3.3. Mối quan hệ của các biện pháp

Các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường THPT chuyên được đề xuất ở trên được thực hiện một cách có hệ thống, đồng bộ.

Biện pháp 1 "*Giáo dục nhận thức cho các lực lượng giáo dục về xây dựng môi trường giáo dục*" là biện pháp tiền đề, quyết định đến các hoạt động xây dưng môi trường giáo dục. Biện pháp "*Xác lập các tiêu chí đánh giá môi trường giáo dục theo tiếp cận các giá trị văn hóa cốt lõi trong văn hóa tổ chức THPT chuyên*" là biện pháp cốt lõi, tạo ra sự đột phá trong xây dựng môi trường giáo dục. Các biện pháp còn lại hỗ trợ đồng bộ cho hoạt động xây dựng môi trường giáo dục trong nhà trường.

3.4. Kết quả khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất

Kết quả khảo nghiệm cho thấy, các chuyên gia đều đánh giá cao về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất. Đề tài sử dụng hệ số tương quan thứ bậc, với r = 0.89 chứng tỏ tương quan rất thống nhất và rất chặt chẽ, nghĩa là giữa tính cần thiết và mức độ khả thi của các biện pháp xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức là phù hợp với nhau.

3.5. Kết quả thử nghiệm các biện pháp đề xuất

Đề tài tiến hành thử nghiệm 2 nội dung thuộc 2 biện pháp:

- Tiêu chuẩn xây dựng môi trường dạy học trong bộ tiêu chí xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại trường THPT chuyên.

- Phát huy vai trò của giáo viên và học sinh trong xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại trường THPT chuyên.

Đối với cả hai nội dung thử nghiệm sư phạm đều được các khách thể khảo sát đánh giá cao tính hiệu quả và tính khả thi. Mặc dù vẫn còn một số khó khăn, hạn chế trong quá trình thực hiện, nhưng đây là cơ sở khoa học và thực tiễn quan trọng cho việc triển khai thực hiện các biện pháp mà luận án đề xuất khi nhận được sự quyết tâm cao của cán bộ quản lí và tập thể giáo viên, học sinh tại các trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Trên cơ sở phân tích thực trạng, tìm hiểu nguyên nhân của thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức cùng với các căn cứ khoa học, chúng tôi đã đề xuất 7 biện pháp xây dựng môi trường giáo dục. Qua khảo nghiệm đã khẳng định các biện pháp đề xuất là cần thiết và khả thi. Đặc biệt kết quả thử nghiệm bước đầu tiêu chuẩn về môi trường dạy học trong bộ tiêu chí xây dựng môi trường giáo dục và vai trò của giáo viên và học sinh trong quá trình dạy học theo quan điểm sư phạm tương tác đã khẳng định tính đúng đắn và cần thiết của công cụ đánh giá môi trường giáo dục tại các nhà trường THPT chuyên.

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

1.1. Xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức cần chú trọng đến các nội dung chính: xây dựng môi trường vật chất và xây dựng môi trường tinh thần. Đồng thời các chủ thể quản lí giáo dục cũng cần quan tâm tới hệ thống các con đường xây dựng môi trường giáo dục ở trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức bao gồm: thông qua thực hiện các hoạt động dạy học, tổ chức các hoạt động giáo dục, xây dựng môi trường sư phạm và thiết lập mối quan hệ với gia đình, xã hội. Chương 1 cũng chỉ rõ các yếu tố ảnh hưởng (yếu tố

khách quan và chủ quan) tới xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức đáp ứng yêu cầu hiện nay.

1.2. Kết quả khảo sát thực trạng cho thấy: Xây dựng môi trường giáo dục tại các trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức trên địa bàn thành phố Hà Nội bước đầu đã có những bước chuyển nhất định nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông và hội nhập quốc tế. Các khách thể khảo sát đã có những nhận thức quan trọng về vai trò của xây dựng môi trường giáo dục, nhưng chỉ dừng lại ở vai trò của các thành tố "cứng" của môi trường giáo dục như: điều kiện tự nhiên, điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho dạy học và giáo dục, các chính sách đối với GV, nhân viên và học sinh mà còn chưa đánh giá cao vai trò của các yếu tố thuộc về giá trị văn hóa tinh thần, văn hóa quản lí... trong xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các nhà trường THPT chuyên.

Tác giả đặc biệt đi sâu đánh giá thực trạng nội dung và con đường xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức tại các trường THPT chuyên. Kết quả khảo sát cho thấy, hầu hết các nội dung xây dựng môi trường giáo dục chưa đáp ứng yêu cầu của GV, học sinh, cha mẹ học sinh, cộng đồng và hội nhập quốc tế; các con đường xây dựng môi trường giáo dục bước đầu được thực hiện khá thường xuyên, tuy nhiên kết quả còn chưa đáp ứng được yêu cầu đối với giáo viên, học sinh và các lực lượng khác trong bối cảnh hiện nay.

1.3. Trên cơ sở phân tích thực trạng, tìm hiểu nguyên nhân của thực trạng xây dựng môi trường giáo dục ở nhà trường THPT chuyên theo tiếp cận văn hóa tổ chức cùng với các căn cứ khoa học, chúng tôi đã đề xuất 7 biện pháp xây dựng môi trường giáo dục cụ thể. Qua khảo nghiệm đã khẳng định các biện pháp đề xuất là cần thiết và khả thi. Đặc biệt kết quả thử nghiệm bước đầu tiêu chuẩn về môi trường dạy học trong bộ tiêu chí xây dựng môi trường giáo dục và vai trò của giáo viên và học sinh trong quá trình dạy học theo quan điểm sư phạm tương tác đã khẳng định tính đúng đắn và cần thiết của công cụ đánh giá môi trường giáo dục tại các nhà trường THPT chuyên.

2. Khuyến nghị

2.1. Bộ Giáo dục và đào tạo

Nghiên cứu và đưa phạm trù văn hóa vào phạm vi quản lý nhà trường và có các văn bản chính thức hướng dẫn xác định các yêu cầu, nội dung xây dựng văn hóa tổ chức ở bậc THPT.

Bạn hành các cơ chế, quy định cụ thể nhằm tạo nên một cơ chế pháp lý cho các Sở Giáo dục và Đào tạo, các nhà trường trong việc thực hiện xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức.

2.2. Đối với sở Giáo dục và Đào tạo

Nâng cao nhận thức của cán bộ, giáo viên ngành giáo dục và toàn dân về tầm quan trọng và những tác động mang ý nghĩa quyết định của việc xây dựng môi trường giáo dục nói chung, đặc biệt trong các trường THPT chuyên.

Văn bản hóa những nội dung xây dựng môi trường giáo dục trở thành những tiêu chí đánh giá trong và ngoài các cơ sở giáo dục.

Đưa nội dung xây dựng môi trường giáo dục vào các chuyên đề, module tập huấn, bồi dưỡng giáo viên, cán bộ quản lý các cơ sở giáo dục nhằm tạo "hệ miễn dịch" trước những tác động không mong muốn của các luồng tư tưởng, văn hóa của tiến trình hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay.

2.3. Đối với các trường THPT chuyên

- Cần nâng cao nhận thức của GV, CBQL và học sinh về vai trò, ý nghĩa của việc xây dựng môi trường giáo dục theo tiếp cận văn hóa tổ chức trong trường THPT chuyên.

- Tăng cường tham gia tập huấn, trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm về xây dựng môi trường giáo dục giữa các trường cũng như giữa các bộ phận trong trường.

- Các trường THPT chuyên cần có sự nghiên cứu, khảo sát thực trạng tại trường để nắm bắt được thông tin thực tế.

- Đồng thời dự đoán tình hình chủ động thiết kế và xây dựng kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục cụ thể bằng các văn bản, quy định, quy chế, những chuẩn mực có tính thực tiễn cao, có thể áp dụng trong thời gian dài, phù hợp với tình hình cụ thể của trường, phù hợp với văn hóa tại địa phương và đáp ứng được nhu cầu hội nhập và phát triển theo xu hướng chung của đất nước.